

Aktuelle reisevaksiner

Lenke til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=28940>

Oversikten er svært skjematisk og er ment som et hjelpemiddel for individuell vurdering. Landene er klassifisert etter geografisk beliggenhet.

Indikasjon for vaksiner og malariaprofylakse avhenger blant annet av reisemål, type og varighet av reisen og den epidemiologiske situasjonen til enhver tid. I tillegg må den reisendes helsetilstand, alder og tidligere vaksinasjonsstatus vurderes. For å få optimal effekt av vaksinasjon bør man i mange tilfeller starte i god tid før avreise.

Vaksiner alle bør ha

Generelt bør alle være vaksinert mot difteri, stivkrampe, kikhoste og poliomyelitt. Voksne som er grunnvaksinert bør ta én dose oppfriskningsvaksine mot disse sykdommene ca. hvert 10. år. Selv om den aktuelle reise ikke nødvendigvis vil øke risikoen for disse sykdommene, er det hensiktsmessig å oppdatere disse vaksinene sammen med reisevaksinasjon og rådgivning.

- [Vaksine mot difteri](#)
- [Vaksine mot stivkrampe](#)
- [Vaksine mot kikhoste](#)
- [Vaksine mot poliomyelitt](#)

Alle som ikke tidligere er vaksinert mot meslinger, kuma og røde hunder eller har hatt disse sykdommene, bør vaksinere seg (MMR-vaksine). Dette gjelder uavhengig av reise, men er spesielt viktig før reise til land der disse sykdommene er vanligere enn i Norge. Dette gjelder blant annet flere land i Vest-Europa. Risikoen for alvorlig forløp av meslinger er større hos voksne enn hos barn. Røde hunder hos gravide kvinner kan gi alvorlige skader hos fosteret.

- [MMR-vaksine før reisen?](#)
- [Vaksine mot meslinger](#)
- [Vaksine mot røde hunder](#)

Andre aktuelle reisevaksiner:

Gulfebervaksine

Gulfeber forekommer i Afrika, Sør-Amerika og Mellom-Amerika. Gulfebervaksine anbefales for å beskytte den enkelte som reiser til et område med risiko for gulfebersmitte. Enkelte land, både med og uten risiko for gulfebersmitte kan kreve dokumentasjon på gulfebervaksinasjon (internasjonalt vaksinasjonssertifikat) ved innreise. Dette gjelder alle reisende som kommer fra eller reiser gjennom land med risiko for gulfebersmitte (også lavrisikoland), og kan også gjelde ved mellomlanding i et slikt land. Noen land krever dokumentasjon på gulfebervaksinasjon av alle reisende fra alle land. Vaksinasjonssertifikatet blir gyldig 10

dager etter basisvaksinasjon. Gulfebervaksinen kan gis fra 9 måneders alder, men vaksinasjonssertifikat kreves vanligvis ikke for barn under ett år.

Gulfebervaksinasjon fører i de aller fleste tilfeller til livslang beskyttelse. Innen juni 2016 skal alle land implementere livslang gyldighet på gulfebersertifikat (mot tidligere 10 års gyldighet). En del land er allerede ferdig med implementeringen, men det er fortsatt mange land som krever bevis for at reisende har fått gulfebervaksine i løpet av de siste 10 årene. Landspesifikke krav til gulfebervaksinasjon endres fra tid til annen, og reisende bør kontakte ambassade eller konsulat i god tid før avreise for å avklare behov for vaksinasjonssertifikat.

- [Gulfebervaksine](#)
- [WHO International travel and health: Landspesifikke krav til gulfebervaksinasjon](#)
- [Countries with risk of yellow fever transmission and countries requiring yellow fever vaccination \(International Travel and Health – WHO\)](#)

Hepatitt A-vaksine

Hepatitt A-vaksine anbefales for reisende til de fleste ikke-vestlige reisemål, og kan gis fra ett års alder.

- [Hepatitt A-vaksine](#)

Hepatitt B-vaksine

Hepatitt B-vaksine anbefales for helse- og barnehjemspersonell som skal arbeide utenfor lavendemiske områder. Aktuelt også for reisende som kan komme til å ha ubeskyttet sex, injisere stoff, komme i kontakt med helsevesenet (for eksempel pga. grunnsykdom), eller bli utsatt for ulykker (risikoen øker med oppholdets lengde). Det bør vurderes å vaksinere barn før langtidsopphold, fordi de kan smittes av barn i lokalmiljøet under lek. Vaksinen inngår i mange lands barnevaksinasjonsprogram, og kan gis fra første levedøgn.

- [Hepatitt B-vaksine](#)
- **Japansk encefalittvaksine**

Japansk encefalittvaksine anbefales til personer som i sykdomssesongen skal oppholde seg utenfor storby i 3-4 uker eller mer, eller ha gjentatte kortere opphold i områder hvor sykdommen er vanlig. Vaksinasjon bør vurderes også for kortere opphold hvis forholdene tilsier at risikoen for smitte er spesielt høy. Vaksinen kan gis fra 2 måneders alder.

- [Japansk encefalittvaksine](#)

Meningokokkvaksiner

Vaksinasjon mot meningokokktypene A, C, W og Y anbefales før opphold i "meningittbeltet" i tropisk Afrika eller andre steder hvor det er utbrudd av sykdom. Meningokokk C-vaksine eller ACWY-vaksine anbefales for barn og ungdom som skal gå i barnehage, skole eller studere i visse vestlige land, blant annet Storbritannia og USA. Anbefalingen gjelder først og fremst barn og ungdom under ca. 25 år og personer på lengre opphold, men kan også vurderes for voksne og ved kortere opphold, avhengig av den epidemiologiske situasjonen. Dokumentert meningokokk ACWY-vaksinasjon kreves for å få visum til pilegrimsreise til

Saudi-Arabia. Meningokokk C-konjugatvaksine kan gis fra 2-måneders alder. Tilgjengelige meningokokk ACWY- konjugatvaksiner kan gis fra henholdsvis 1 -og 2- års alder.

- [Meningokokkvaksine](#)

Rabiesvaksine

Rabiesvaksine er aktuelt for reisende som skal bo eller reise i områder med rabies hvor medisinsk behandling ikke er raskt tilgjengelig eller som skal arbeide med dyr som kan være smittet med rabies. Fordi barn kan tenkes å få kontakt med smitteførende dyr uten at foreldrene får kjennskap til det, kan det være aktuelt å vaksinere barn som skal bo i områder med rabies. Det er ingen nedre aldersgrense for bruk av rabiesvaksine.

- [Rabiesvaksine](#)

Skogflåttencefalittvaksine (TBE-vaksine)

Skogflåttencefalittvaksine (TBE-vaksine) anbefales til personer som skal oppholde seg i skog og mark, for eksempel i forbindelse med orienteringsløp, skogsarbeid, fottur eller camping, i områder hvor sykdommen er utbredt. Utenom Norge gjelder dette deler av Sentral- og Øst-Europa, Baltikum, Åland, Bornholm og i kystområder og ved store innsjøer i sør-Sverige. Vaksinen anbefales ikke for turistreiser til byer i disse områdene. Vaksinen kan gis fra ett års alder.

- [Skogflåttencefalittvaksine \(TBE\)](#)

Tuberkulose (BCG)

Tuberkulosevaksine (BCG) er aktuelt for personer som ikke tidligere er BCG-vaksinert og som skal oppholde seg i mer enn tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose og ha tett kontakt med lokalbefolkningen. I tillegg anbefales vaksine til uvaksinerte arbeidstakere med særskilt risiko for tuberkulosemitte (helsetjeneste, fengselsomsorg etc.) i land med høy forekomst av tuberkulose. Det er ikke dokumentert beskyttende effekt av BCG-vaksine hos personer over 35 år. Vaksinen kan gis fra første levedøgn.

- [Tuberkulosevaksine \(BCG\)](#)

Tyfoidvaksine

Anbefales til personer som skal reise til strøk hvor tyfoidfeber er utbredt. Risikoen for smitte øker ved nær kontakt med lokalbefolkningen og med økende lengde på oppholdet. Injeksjonsvaksine kan gis fra 2 års alder og oral vaksine kan gis fra 5 års alder.

- [Tyfoidvaksine](#)

Malariaprofylakse

Forebyggende tiltak (profylakse) mot malaria omfatter myggstikkprofylakse og eventuelt medikamenter. I Folkehelseinstituttets veileder om forebygging av malaria hos reisende er det listet opp hva slags malariaprofylakse som anbefales ved ulike reisemål.

- [Malariaveilederen \(nettbasert veileder\)](#)

Ved vaksinasjon i utlandet

Ved vaksinasjon i utlandet er det viktig å få skriftlig dokumentasjon på type vaksine og dato for vaksinasjon slik at dette kan følges opp etter hjemkomst. Dette er spesielt viktig dersom vaksinasjon er et ledd i forebyggende behandling etter mulig smitte med rabies eller hepatitt B.

Mer informasjon

Flere reiseråd finnes blant annet på disse nettsidene:

- [Utenlandsreiser og smittevern \(Smittevernhandboka\)](#)
- [Reiseråd \(temaside FHI\)](#)
- [Gode råd for god reise \(brosjyre\)](#)
-

Kilde: Folkehelseinstituttet april 2016